

הכשרות החלוץ בגרמניה 1933 – 1947
דור המשך
משואה בגבורה לתקומה
Hachsharot HeChalutz in Germany 1933 – 1947
Following Generation
From Shoa by Heroism to Revival

הכנס השנתי הרביעי של עמותת "הכשרות החלוץ בגרמניה 1933-1947 / דור המשך" התקיים ב-19.6.2024 בקבוץ נצר סרני תחת המוטו של הוקרת "המציל היהודי" מקרב אנשי ונשות הכשרות החלוץ בגרמניה.

העמותה הוקמה על ידי יואב גד ב-2021 במטרה להנחיל לציבור ובמיוחד באמצעות פעילות חינוכית לדור הצעיר את מורשת החלוצים בוגרי הכשרות החלוץ הציוניות, הנספים ושורדי השואה. העמותה פועלת לחקור ולתעד את קורות חייהם, ללקט עדויות בשת"פ עם המשפחות, עשרות מוזיאוני שואה וחוקרי שואה בארץ ובחו"ל אודות תקופת ההכשרה הציונית בגרמניה לפני השואה, במהלכה ולאחריה וכן בתקופת ההעפלה ארצה כולל במסגרת "המוסד לעלייה ב'". המחקר כולל גם את חבלי הקליטה בארץ, הקמת משפחות ותרומת אנשי ונשות הכשרות החלוץ להקמת ישובים בישראל. נשיא המדינה מר יצחק הרצוג וסיים את מכתב ברכתו לכנס בנצר במילים הבאות: " אני מבקש להודות ליואב גד, יו"ר עמותת "הכשרות החלוץ בגרמניה – דור המשך" ולכל הנוגעים בדבר, על עבודתכם המסורה ועל מאמצים לשמר ולטפח את מורשתם של קורבנות השואה ושורדי השואה. פעילויות העמותה, ובכלל זה הענקת אות "המציל היהודי", תורמים תרומה רבת ערך ומשמעות להנחלת מורשתם של המצילים לדורות הבאים."

סיפור מורשת הכשרות החלוץ בגרמניה תורם כיום למאבק עם ישראל נגד תופעות אנטישמיות והכחשת השואה ברחבי העולם ובאינטרנט בפרט. באמצעות העמותה אנו מבקשים להעלות על נס במיוחד את מרכיב הגבורה בפלאי הישרדותם של ניצולי השואה מקרב אנשי ונשות הכשרות החלוץ בגרמניה ועמידתם בתלאות ההעפלה ארצה. עד כה, בארץ ובעולם, כאשר אנשים חושבים על גבורה יהודית בד"כ נזכרים בסיפורי התנ"ך על האבות, או על דוד מול גוליית וסיפורי המרידות החמושות כגון אלו של המכבים נגד היוונים ושל בר כוכבא נגד הרומאים. רבים למדו כי יותר ממיליון יהודים לחמו בנאצים הגרמנים באירופה במדי בנות הברית, כפרטיזנים או כמתנדבים לבריגדה היהודית הבריטית. הנוער בארץ לומד יותר על גבורת המחתרות במלחמת הקוממיות וגבורת חיילי וחיילות צה"ל וזרועות הבטחון במערכות ישראל נגד מדינות ערב וכנגד אירגוני הטרור. התאמנו לכן את המוטו של העמותה לכותרת "משואה בגבורה לתקומה" על מנת לבטא את הזרקור החדש.

אנו נמצאים לשם כך בקשרי שתוף פעולה וחיילופי מידע עם עמותות והמוזיאונים המובילים בארץ כגון יד ושם, לוחמי הגיטאות, בית טרזין בגבעת חיים ובית עדות בניר גלים ואחרים ומחליפים מידע עם מוזיאוני השואה בואשינגטון ובסיאטל בארה"ב. תודתנו שלוחה למנהלת ארכיון קבוץ נצר סרני, ענת אופיר, על השת"פ הפורה והנעים המסייע לנו בגישה לחומר מקורי חשוב למחקרנו.

בעקבות פנייה יזומה אלינו מצד חוקר שואה מגרמניה, (קרדילוג במקצועו המקורי) הד"ר פרנץ-יוזף ויטשטאם, פיתחנו עימו שיתוף פעולה פורה ומאוד אינטנסיבי. הוא חקר וחיבר בהתנדבות ופירסם על חשבונו עד כה מעל 4000 (ארבעת אלפים) ביוגרפיות של יהודים אשר או נולדו בגרמניה או שהיו קורבנות או שורדי השואה אשר עברו במחנות הכשרות

החלוץ בגרמניה. ראו באתר שלו: www.spureninvest.de בין השאר תמצאו באתר ביוגרפיות של חברי נצר סרני או של חברי קבוץ בוכנולד כפי שהקבוצה נקראה עוד בגרמניה לאחר השואה וטרם העלייה ארצה ובשנותיו הראשונות של הקבוץ בארץ. לבקשתנו הכין עבורנו בטובו בהתנדבות רשימות מפורטות ומסודרות של קרוב ל-1000 בוגרי הכשרות החלוץ בגרמניה עליהם הכין ופרסם ביוגרפיות אישיות מפורטות. ד"ר ויטשטאם עוזר לנו כעת לאתר ראיות במסמכים ועדויות לשם הגשת הצעות להענקת אות "המציל היהודי".

העמותה מקיימת כינוסים חברתיים ומקצועיים ומתן הרצאות בישראל ומייסד ויו"ר העמותה, יואב גד, אף הציג מצגת אודות הכשרות החלוץ בכלל ובגרנינגסהוף בפרט בכנס חוקרים גדול בעיר פולדה בגרמניה. רבים מדור מייסדי קבוץ נצר סרני עברו הכשרה בגרינגסהוף.

יצרנו ואנו מפעילים אתר אינטרנט תלת לשוני בעברית, גרמנית ובאנגלית המנגיש לציבור באופן דיגיטלי את הסיפור ההיסטורי של הכשרות החלוץ במסמכים, תמונות וסרטונים. מומלץ להיכנס:

[בלוג-מה חדש – הכשרות החלוץ בגרמניה – דור המשך \(hachshara-dor-hemshech.com\)](http://hachshara-dor-hemshech.com)

מעבר לכך אנו מנציחים את אנשי ונשות הכשרות החלוץ במאמרים אשר אנו מעלים בגרמנית לאתר האנציקלופדיה האינטרנטית החינמית המובילה בעולם בגרמנית אודות יהדות, יהודים, השואה וישראל www.jewiki.net אשר צברה עד כה מעל 120 מיליון כניסות! באתר ניתן באמצעות סרגל הניווט לקרוא את החומר ב-12 שפות שונות! גם באנציקלופדיה זו תמצאו ביוגרפיות והנצחה לאחדים מדור המייסדים של נצר סרני.

Hachsharot HeChalutz in Deutschland 1933-1947, Nachfolgegeneration – Jewiki

עורך ומו"ל האתר, הד"ר מיכאל קינטוף למד שנה בירושלים ועבד בצוות המצומצם של סטיבן שפילברג לראיין עדים ניצולי שואה עבור מוזיאון השואה העמק אשר הקים בוואשינגטון.

השנה הפקנו בעריכה משותפת של יואב גד וארי ליפנסקי שני ספרי זיכרון והוקרה ביוגרפיים:

ספר אחד לכבוד (247 עמודים), **הרברט אהוד גרובלד ז"ל**, ממקבלי אות "המציל היהודי". יואב גד העניק את הספר לנשיא הרצוג בביקור בלשכתו בירושלים עם אשתו נאוה וביתו זהר. הנשיא שמח במיוחד לשמוע כי זהר קיבלה ימים אחדים קודם לכן תואר דוקטור לרפואה באוניברסיטת בן גוריון בבאר שבע. כלומר: הסבא אהוד שרד את אושוויץ. בנו, יואב, היה טייס ב"ח. הנכדה זהר הפכה לרופאה באוניברסיטה ע"ש דוד בן גוריון. משואה לתקומה ציונית הלכה למעשה.

את הספר הביוגרפי (512 עמודים) לזכרו של **ארתור פזננסקי ז"ל**, ממקבלי אות "המציל היהודי" ביום השואה השנה הצגנו ב-19.6.2024 בכנס השנתי בנצר סרני והענקנו אותו למשפחתו.

העמותה החלה השנה ביוזמה חדשה של יואב גד להגיש בהצלחה לארגון "בני ברית" המרכז העולמי ירושלים, הצעות להענקת אות "המציל יהודי" מקרב אנשי ונשות הכשרות החלוץ. האות מוענק ליהודים אשר הצילו יהודים בתקופת השואה בהיותם עצמם תחת השלטון הנאצי באירופה, תוך נטילת סיכון רב, החורג הרבה מעבר לסכנה הכללית ליהודים באותה תקופה, וללא קבלת כל תמורה כספית או אחרת עבור פעולתם. עד כה הוענקו כ-640 אותות מהם לשמונה מקרב אנשי ונשות הכשרות החלוץ בגרמניה. אות "המציל היהודי" מקביל במובן מסוים לתואר "חסיד אומות העולם" המוענק על ידי מוסד "יד ושם" למצילי יהודים מקרב אומות העולם.

בכנס המדובר יכלו בני המשפחה של שלושה מקבלי האות לשאת דברים ולהציג מצגות אודותיהם:

איזידור איזי פיליפ ז"ל – היה אסיר במחנה ההשמדה אושוויץ והשתתף בתחרויות ספורט על מנת לזכות במנות אוכל נוספות אותן חילק לחבריו המורעבים והצליח בתחנה בדרך לאושוויץ להשיג ולהביא מים לעשרות מגורשים הכלואים בקרונות בקר ברכבת הגירוש תוך חירוף נפשו מול קלגסי ה-SS. דברים לזכרו נשאו הבנות ד"ר שושי חבקין ופנינה איתי.

יעקב זילברשטיין ז"ל – היה פעיל מאוד כנער צעיר במחנה ההשמדה אושוויץ שם הבריה חומר נפץ למחתרת אשר פוצצה את קרמטוריום 4 ועמד במסכת עינויי הגסטאפו מבלי שהסגיר את חבריו. לאחר צעדת המוות מאושוויץ הציל במחנה בוכנולד ילדים יהודים בחירוף נפש במחנה. מצגת וסרט לזכרו הציג בנו, אברמי זילברשטיין, יו"ר ארגון אסירי הנאצים לשעבר ודורות ההמשך.

ארתור פזננסקי ז"ל – במסגרת תפקידו כמנהל מעון לנוער יהודי בסיכון בגרמניה וכמנהל הכשרות החלוץ בגרמניה הציל עשרות ילדים יהודים ובני משפחה מרצח וגירוש להשמדה בידי הנאצים הגרמנים. מאוחר יותר כעובד במרפאה באושוויץ הציל יהודים חולים על ידי תחכום ותושייה תוך סיכון עצמי רב בתהליכי רישום חולים ומתים במחנה. מטעם המשפחה נשא דברים המהנדס מיקי גרונסקי.

עו"ד אריה ברנע מועדת בני ברית לבדיקת ההצעות ומר אלן שניידר, מנהל "בני ברית", המרכז העולמי ירושלים הציגו את השיקולים להענקת האותות והדגישו את החשיבות החינוכית לנושא אשר ייכנס לתכנית הלימודים בבתי הספר בארץ החל מהשנה הקרובה.

חתן וכלת פרס ישראל לתעשייה (מקימי קבוצת אורמת טכנולוגיות, חברת ענק וחלוצה בתחום האנרגיה), יהודה ודיטה ברוניצקי כיבדו את הכנס בהשתתפותם. יהודה, יליד פולין ב-1934, סיפר את קורות חייו ותיאר את שורת מעשיו של אביו, נפתלי בקנרוט להצלת יהודים במסגרת היותו אגרונום בהכשרתו. (נפתלי שינה שם משפחתו לברוניצקי לזכר קורבנות השואה בעיר מגוריו.) מעללי האבא נפתלי והיצירתיות שלו בהמצאת תירוצים מקוריים להצלת יהודים הן כבודדים והן כקבוצה כגון על ידי הקמת מפעל להעסקתם הם סיפור אמיתי אשר מאפיל על כל דמיון בתסריט הוליוודי. יהודה מרבה להיפגש עם בני נוער ותלמידים ומספר להם את סיפור חייו ומשפחתו.

יואב גד ואני מבקשים בהזדמנות זאת גם להודות מטעם העמותה במיוחד לאורי שמחה, ליואב מרגלית ולאדה קציר על הסיוע הלוגיסטי היעיל והחביב בארגון וקיום הכנס בחדר האסיפות כולל תפעול הקרנת המצגות והשבת סדר האולם על כנו בתום הכנס.

אנו מחויבים למורשת "לזכור ולא לשכוח" ולחינוך לאור המורשת למען עתיד טוב יותר.

בברכה

ארי ליפינסקי (חבר נצר סרני בשנים 1975-1990)

תמונה קבוצתית ליד האנדרטה "משואה לתקומה" – במרכז (חולצה תכלת) אלי היימן בן 98

מימין יואב גד, יו"ר העמותה פותח את הכנס / בתמונה השמאלית: אלי היימן עם יואב גד בן 75

מימין: יואב גד, אלן שניידר, עו"ד אריה ברנע, אברמי הבן של יעקב זילברשטיין המציל היהודי

יהודה ברוניצקי, חתן פרס ישראל לתעשייה, מרצה על אביו, המציל היהודי, נפתלי בקנרוט ברוניצקי

אלי היימן ויואב גד, ד"ר שושי חבקין ואחותה פנינה איתי סיפרו אביהן איזי פיליפ, המציל היהודי

מימין: אמנון שמחה, אורי שמחה, יונתן רון, ד"ר זהר גד והאמא נאווה גד, ואלי היימן

מימין: חגי יוסקוביץ מארכיון נצר סרני, סיוון כהן הבת עם האמא נורית כהן-בציה, יואב מרגלית

מימין: חברות וחברי הקבוץ הדתי, מיקי אונהאוס, יוסי גיורא, אורי שמחה

מימין: יואב גד מעניק לארי ליפינסקי תעודה, משמאל ארי מעניק ליואב גד תעודת הוקרה

ליווי מוזקלי: הכנס נפתח בנעימת "א יידישה מאמא" וננעל בשירת התקווה

